

MAg

Antipoverty

Списание на Еропската мрежа против сиромаштија

Бр. 136/2012

I 2012

Криза на демократијата Одговор на организациите против сиромаштијата

Шведска:

малите луѓе стануваат политичари

Луѓе=Мок

Интервју со Изабела Мартон
за организирањето на заедниците со Vocal NY

Италија: граѓанското општество
ги здружува силите за да ја спаси
социјалната држава

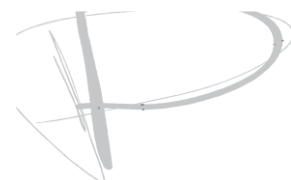
Германија: граѓанското општество мора
да се обедини за да влијае на политиките

Исланд: Гласот на
НВО-ата во подем

Застапничката работа во Србија:
скромно, но со стремеж

Криза... на рационалноста во општествата – од Духомир Минев

Eurochild: детската перспектива во борбата против сиромаштијата

Содржина

Денешната борба против сиромаштијата – Невладините организации (НВО) го рedefинираат застапувањето, градат сојузи и повикуваат на смислен граѓански дијалог	03
Германија: цивилното општество мора да се обедини за да влијае врз политиките	04
Исланд: организации во борба против сиромаштијата – гласови во подем	05
Застапничка работа во Србија: скромно влијание, недостаток на традиција и средства, но со стремеж	06
Италија: цивилното општество со здружени сили за да ја спаси државата на благосостојба	07
ЕАПН Шведска: луѓето стануваат политичари	08
Луѓе = Моќ – Интервју со Изабела Мартон, ЕАПН Унгарија	09
Една детска перспектива во борбата против сиромаштијата	10
Новите предизвици со кои се соочуваме – борба за враќање на рационалноста и моралните вредности	11

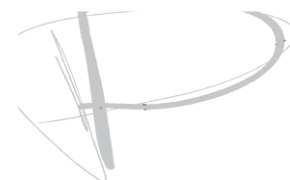
Отпорот на НВО-ата против сиромаштијата

Од Финтан Фарел

Овој број на списанието на ЕАПН тематизира како НВО-ата одговараат на предизвиците поставени од политичкиот контекст, во кој доминираат „мерките на штедење“, кои најмногу влијаат на луѓето „кои живеат во или се во ризик од сиромаштија“ и ги поткопуваат стратегиите за борба против сиромаштијата, за кои постои согласност. Граѓанскиот дијалог, кој би требало да го поддржува спроведувањето на овие стратегии, со активна вклученост на луѓето кои имаат искуство со сиромаштијата и социјалната исклученост, како и на НВО-ата што нив ги претставуваат, е исто така загрозен. Ова списание посебно го тематизира начинот на кој НВО-ата се приспособуваат за да ја исполнат својата улога на застапници во постоечкиот контекст.

Соработниците истакнуваат дека, во зависност од нивниот национален контекст, нивната историја и квалитетот на дијалогот воспоставен со службената власт, НВО-ата се развивале на различни начини. Во сегашниот политички амбиент, соработниците ја препознаваат потребата да ги прејдат границите на нивната традиционална социјална усмереност и да се ангажираат како НВО-и со пошироко влијание на прашањата за демократијата и економските и политичките приоритети, вклучувајќи ја и потребата за градење свест во јавноста и расправа за овие прашања. Голем број на статии исто така ја истакнуваат потребата за појако и пошироко сојузништво со цел да се слушне нивниот глас и да пружат пример за тоа како настануваат овие сојузништва.

Членовите на ЕАПН сакаат смислено структуриран дијалог и веруваат дека со стварна политичка посветеност тој може да доведе до креативни одговори и напредок во борбата против сиромаштијата. Во недостаток на дијалог кој би резултирал со вистинско подобрување на животите на луѓето, како што е истакнато во статијата од Унгарија, НВО-ата би можеле да ги искористат своите ресурси за пронаоѓање и поддржување на мотивирани луѓе „наместо да пробуваат да ги мотивираат оние на кои им е сеедно“.

Она што произлегува од соработниците на ова списание е тоа дека сме во вистинска криза со нашите демократии. Како и да е, исто така произлегува и отпорот на НВО-ата во борбата против сиромаштијата, соочени со големите предизвици и нивната одлучност да се прилагодат, за да продолжат да имаат улога во обликувањето на иднината и да обезбедат подобар живот за сите.

AntiPOVERTYMAG
Magazine of the European Anti-Poverty Network
N°136, I, 2012

Editor: Fintan Farrell
Responsible for publication: Nellie Epinat
Contributors: Tanya Basarab, Leticia Gomez and Rebecca Lee

Square de Meeûs 18, 1050 Brussels
Tel: +32 2 226 58 50, Fax: +32 2 226 58 69
Email: team@eapn.eu, Website: www.eapn.eu

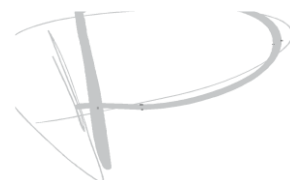
EAPN is supported by the Directorate – General for Employment, Social

Affairs and Inclusion of the European Commission. Its funding is provided for under the European Community Programme for Employment and Social Solidarity PROGRESS (2007–2013).

For more information:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=327&langId=en>

The information contained in this publication does not necessarily reflect the position of the European Commission.

Борбата против сиромаштијата денес

НВО-ата во борба против сиромаштијата го редефинираат застапувањето, градат сојузи и повикуваат на смислен граѓански дијалог

Тања Басараб, ЕАПН Директор за развој

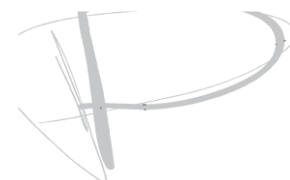
Европската Унија со тек на време ја зголеми заложбата да ангажира организации на граѓанското општество во обликување на позитивна Европа за сите. Меѓутоа, во последниве години, механизмите на граѓанскиот дијалог се ослабени и на ниво на ЕУ, како и на ниво на државите. Голем број статии во овој број на списаниево сведочат за оваа појава, како и за обидите на НВО-ата за борба против сиромаштија во преобликувањето на нивната работа, за да обезбедат дека и понатаму ќе ја имаат улогата на ефикасни застапници. Ни се овозможува да ја видиме зголемената слика, што произлегува од поединечните настојувања на многу различни НВО-а, кои работат во различни национални рамки, како и на ниво на Европа.

Отворената метода на координација за социјалната заштита и социјалната вклученост (Социјална ОМК) според Лисабонската Стратегија (2000-2010) подготви модел на управување на повеќе нивоа, што овозможи динамична политичка ангажираност на најразлични чинители, вклучувајќи и НВО-а и луѓе што живеат во сиромаштија. Ова резултираше со општоприфатено сфаќање и слагање за причините, последиците и решенијата за сиромаштијата. Од тоа се разви и консензус за клучни приоритетни прашања, во рамки на повеќедимензионални интегрирани стратегии во борба против сиромаштијата, како што се Активната вклученост, сиромаштијата кај децата и детската благосостојба, бездомништвото, вклучување на Ромите и на мигрантите. Иако резултатите беа ограничени, голем број на вклучени НВО-а видоа поврат на својата инвестиција во овој облик на граѓански дијалог.

Стратегијата Европа 2020 промовира „паметен, одржлив и вклучувачки раст“ и ја има поставено целта за намалување на сиромаштијата како една од клучните цели. Оваа стратегија е имплементирана на темелите на партнерскиот принцип, заедничките упатства и седумте предводнички иницијативи на ЕУ, донесени преку Структурните фондови, како и преку националните финансирања. И додека ова претставува чекор напред во смисла на интегрирање на социјалните заложби во сеопфатната стратегија на ЕУ, во првиот круг на изградба на Програмите за национална реформа само две национални ЕАПН мрежи изјавија дека биле ангажирани на некој смислен начин.¹ Предводничката иницијатива „Европска платформа против сиромаштијата и социјалната исклученост“ (ЕПССИ) понуди ограничен ангажман на ниво на ЕУ и никакви можности на национално ниво. ЕАПН заедно со останатите ќе продолжи да инсистира на тоа Европските институции да ја почитуваат нивната посветеност, како ангажман на активни чинители. Досега, Стратегијата Европа 2020 покажа недостаток во подрачјето на граѓанскиот дијалог.

Во стварноста, Стратегијата Европа 2020 е прегазена од страна на „мерките за штедење“ на ниво на земјите членки, водени од одлуките на ниво на ЕУ, што пробуваат да одговорат на кризата. Овие мерки на штедење водат сè повеќе луѓе во сиромаштија и ги водат оние кои се веќе во сиромаштија во уште подлабока сиромаштија. Преземањето на овие мерки, без постоење на било каков напор да се намали растот на нееднаквоста, ги зголемува потешкотиите за НВО-ата при ангажирање во граѓанскиот дијалог, а да при тоа не

¹ EAPN (2011) Delivering Inclusive Growth – EAPN assessment of the 2011 NRPs.

станат отугени од своето членство, доколку овој ангажман резултира во стварна смена на приоритетите. Уште подиректно, овие мерки на штедење влијаат на НВО-ата со смалување на нивните средства, посебно за пропагирање и за градење НВО-а во заедниците, истерувајќи ги луѓето од работните места и присилувајќи ги другите да ги затворат своите мали претпријатија.

Како општ тренд, дури и пред кризата, финансиската поддршка за мобилизирање, обука и јакнење на луѓето кои живеат во сиромаштија и социјална исклученост, за да се ангажираат во политиките што влијаат на нивните животи, беше во пад во многу земји, а во некои никогаш и не била достапна. Финансирањето е услов за испорака на директни услуги и може да биде тешко да се комбинираат услугата и улогата на застапник.

Патот до подемократска и Европа без сиромаштија

Она што произлегува од размислувањата во овој број на Списание то за улогата што ја играат НВО-ата за борба против сиромаштијата е потребата 1) да се преиспитаат сегашните владеечки економски политики, 2) да се создадат појаки здруженија и 3) да се инсистира на смислен граѓански дијалог.

Преиспитување на сегашните владеечки економски политики

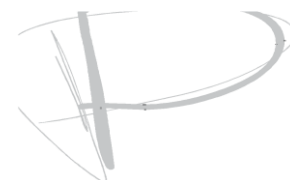
ЕАПН знае дека против сиромаштијата не може да се бори само со социјални политики. Ова го доведе ЕАПН до тоа да повика на политики и акции што се справуваат со нееднаквоста и да имаат јасен фокус за тоа што се случува со богатството во нашите општества. Кризата ја зголеми потребата на НВО-ата да излезат од својата удобна зона и да ги преиспитаат владеечките економски политики што ствараат сè повеќе сиромаштија и нееднаквост. Конференцијата на ЕАПН² во септември минатата година е илустрација на овој пристап. Клучните пораки од Конференцијата вклучуваа: повик за поправедно оданочување и даночна правда, потреба за ефективна финансиска регулација, потреба за Евро-обврзници и потреба да се гледа подалеку од БДП-то за да се добијат ефективни мерки со стварен напредок.

Меѓутоа, борбата против сиромаштијата исто така бара добри социјални политики. ЕАПН не го следи трендот што се разви во последнава деценија, а ја осликува социјалната заштита како товар и не како инвестиција. Ние го сметаме овој тренд за дел од систематичниот напад врз социјалната држава. Дел од овој напад сака да ја сведе сиромаштијата на индивидуална одговорност и вина. Луѓето кои живеат во сиромаштија или се во ризик од неа сè повеќе се стигматизираат и одговорноста често се бара во поединецот, а не во структуралните проблеми. ЕАПН повикува на соработка на ниво на ЕУ за да се изградат и заштитат социјални стандарди. Прифаќањето на упатствата за „шемите на примерени примања“ би било значаен чекор во тој смер.

Создавање појаки здруженија

Во поширокиот контекст на штедење и неговото крајно влијание врз сиромаштијата и демократијата, луѓето се мобилизираат и преземаат акции за поголема еднаквост и демократија во општествата. НВО-ата што се борат против сиромаштијата се активни во постоечкиот реалитет, редефинирајќи ја својата улога на застапник и голем број на статии во ова списание зборуваат за повторно раѓање на граѓанското општество со поширока и поразновидна база, барајќи глас и повторно активирање на граѓанскиот дијалог. ЕАПН активно учествува во неколку здруженија со различни профили на активисти, кои се борат против затворени врати и нудат посочијални и одржливи начини за излез од кризата. Тоа е начинот, мобилизирање на активисти со директо

² EAPN (2012) Re-engaging Hope and Expectations: Getting out the Crisis Together – Alternative approaches for an inclusive recovery.

искуство на сиромаштија и вклучување голем број на луѓе кои живеат во сиромаштија и социјална исклученост.³

Статијата исто така ја оцртува новата иницијатива во повеќе земји, каде што новите видови здруженија и кампањи започнуваат да ги бранат социјалните права. Новите форми на мобилизација на луѓето во цел свет зборува за огромната креативност и моќ, што лежи во луѓето, кога тие ќе се организираат во одбрана на јавното добро.

Инсистирање на смислен граѓански дијалог

Организациите што се борат против сиромаштијата се отворени и спремни да учествуваат во смислениот граѓански дијалог, кој ќе резултира со вистинско подобрување на човечките животи и ги зајакнува луѓето кои живеат во сиромаштија. Меѓутоа, во сегашнава ситуација, носителите на одлуки се кријат зад бирократските аргументи дека дијалогот ги успорува толку потребните реформи. ЕАПН тврди дека за да се остварат реформите мора сите учесници да бидат ангажирани и ЕАПН верува дека нужниот дијалог може да се усмери кон структурираниот ангажман во Националните програми за реформа и Националните социјални извештаи, градејќи на искуствата на Социјалната ОМК. Без таков дијалог, институционалната определба за важноста на граѓанскиот дијалог звучи празно и само придонесува на растечкото чувство на губиток на демократската контрола.

Прилагодувајќи се на реалноста и покрај тешкотиите, НВО-ата што се борат против сиромаштија ќе ја прифатат својата мисија и ќе продолжат да мобилизираат активисти, залагајќи се за политики и акции што ќе го поддржат напредокот кон попрогресивно општество, градено на нов модел на социјален и одржлив развој.

Германија: граѓанското општество мора да се обедини за да влијае врз политиките

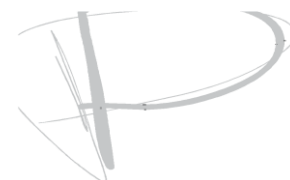

Од Карола Шмит, ЕАПН Германија

Иако владите и невладините организации (НВО) навистина меѓусебно разговараат, НВО-ата често си одат разочарани или фрустрирани. НВО, синдикатите и другите граѓански чинители сега треба да се обединат во заеднички фронт, ако сакаат нивните гласови да бидат слушнати.

Германската мрежа против сиромаштија е составена од групи на хуманитарни организации, групи на самопомош и лична поддршка и Германската конфедерација на синдикати, работејќи во интерес на целата земја против сиромаштијата и социјалната исклученост. Откако е основана во 1991 година, нејзината агенда е да ги вклучи луѓето што живеат во сиромаштија и социјална исклученост да учествуваат во политичките процеси што се однесуваат на нив. Затоа од близина прати дали целите на Стратегијата Европа 2020 се правилно пренесени во националните политики.

³ EAPN (2012) Breaking Barriers – Driving Change, примери на градење учество на луѓе кои живеат во сиромаштија.

Во Германија долгоочекуваната имплементација на партнерскиот пристап, онака како што е дефиниран од Комисијата, сè уште е далеку од она што НВО-ата го посакуваат во многу аспекти. Граѓанското општество во груби црти може да учествува само откако политичките преговори се завршени и целите се одредени, како што се случи неодамна во 2011, кога се правеше нацртот на *Националната агенда за реформи*.

Дијалог што не води никаде...

Во повеќето случаи, НВО-ата учествуваат преку советодавни одбори. Кога минатата година се правеше нацртот на службениот четиригодишен Национален извештај за сиромаштија и богатство⁴, советодавниот одбор од НВО претставници и научници беше повикан да го продискутира пристапот и собирањето податоци. Се земаа усмени коментари во еден двочасовен состанок, а беа дозволени и писмени прилози. Но, исто така се даде на знаење дека сите примедби и измени треба да се пратат во рок од две недели и дека концептот во основа ќе биде тој од предложената верзија. Така да е сосема разумно тоа учество на НВО-ата да се смета како школска задача со заокружување одговори, која не го изнесе на виделина содржината на извештајот.

Слична процедура имаше и при ревизијата на Националната програма за реформи (НПР) во Ноември 2011 година. Федералното министерство за труд и социјални прашања истакна дека НПР е документ на владата, што ги прикажува најдобрите практики на вклучување на пазарот на трудот и дека ќе има само ограничено писмено учество на НВО-ата. А критиката на НВО, усмерена кон одбраните индикатори на сиромаштијата и неамбициозните цели, не привлече никакво внимание во владините кругови.

...или сè уште нема рамнотежа

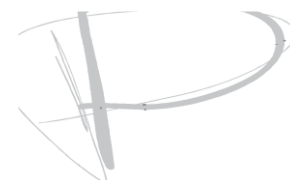
Таквата пракса води до длабоко незадоволство и посебно голема фрустрација со политиките, и кај луѓето погодени од сиромаштијата и кај претставниците на НВО-ата.

Сепак, германското пратење на политиките не е работа што може да се генерализира, бидејќи по регии доста се разликува. Уставот на Сојузна Република Германија дозволува 16 германски региони да учествуваат во законодавниот процес на Републиката и во Европските работи, што им дава на поединечните влади⁵ степен на влијание во политичките преговори и прави од нив неизбежен партнер во граѓанското општество.

Така да постои *структуриран дијалог* помеѓу НВО-ата и владите на поединечните 16 германски земји, но и покрај таа конструктивност сè уште недостасува рамнотежа. Тоа е, сепак, процес што не може исправно да функционира без партнерство, и посебно без рамноправен статус (помеѓу луѓето кои живеат во сиромаштија и чинителите на граѓанското општество од една страна, и политичката гарнитура од друга), што лежи во суштината на тој процес. ЕАПН Германија е затоа посветена принципот на партнерство да го направи услов за дијалог. Но, како и повеќето чинители на граѓанското општество, ЕАПН Германија верува во потребата да врши притисок на владите на национално и на ниво на Европа и да ги поддржува националните политики.

⁴ AntiPOVERTYMAG | 2012

⁵ AntiPOVERTYMAG | 2012

Градење на свест во јавноста, почнувајќи од медиумите

За да го постигне тоа, мрежата вложува голем напор во односите со јавноста и кампањите за подигање на свеста, за да го усмери вниманието на јавноста на очајната ситуација во која се наоѓаат сиромашните луѓе во Германија и во согласност со тоа, објективно и исправно информирано известување на медиумите.

Ова беше специфична цел на операцијата „Сакам да излезам од сиромаштијата“, водена во 2010 како дел од тематската недела на Европската година за борба против сиромаштијата и социјалната исклученост.⁶

Постои формално учество на НВО-ата во политичките процеси, но таа обична формалност е токму местото каде што лежи проблемот. НВО-ата мора да тежнеат потесно да соработуваат со синдикатите, научниците и другите чинители на граѓанското општество во нивното лобирање, за да со здружени сили го усмерат вниманието на основните алтернативи и превентивните мерки, и за да ја подигнат свеста на јавноста. Создавањето сојузничтва е начинот на кој организациите што се борат против сиромаштијата и социјалната исклученост можат да направат нивните гласови да бидат слушнати.

Исланд: организации во борба против сиромаштијата – гласови во подем

Од Торбера Фјелнисдотир, ЕАПН Исланд

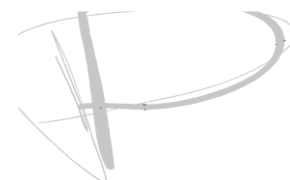
ЕАПН Исланд е родена среде кризата, среде превирањата и рефлексите за тоа, во какво општество луѓето сакаат да живеат. Улогата и признавањето на НВО-ата што се борат против сиромаштијата значајно порасна во очите на општото јавно мислење, но исто и во очите на медиумите и јавните служби. Дијалогот со последните се разви, иако предизвиците сè уште останаа. Различни видови на организации, вклучувајќи ги и оние што нудат услуги и извршуваат застапничка работа, со различни улоги и карактери, ги делат своите погледи за пропагирањето на Исланд.

Кризата, која се појави во 2008, навистина го потресе исландското општество, терајќи ги луѓето повторно да промислат за тоа, на какви вредности сакаат да се придржуваат, каква земја сакаат да им остават на идните генерации и какви промени можат да постигнат, за да идните економски падови не ги поѓаат луѓето толку тешко.

Луѓето масовно се собираа на јавни места и протестираа, долго време и во голем број пред Алтинги (Националниот Парламент) и пред Народната Банка, против неправедните мерки на штедење, наметнати на луѓето воглавно од надворешните кредитори. Револуцијата на малиот човек доведе до промена на владата, формирање специјална истражна комисија и национални мобилизациски и советувачки процеси за промена на

⁶ AntiPOVERTYMAG | 2012

исландскиот Устав. Во овој период, улогата на НВО значајно порасна. Луѓе од сите општествени слоеви ја изразија својата волја да живеат и да делат солидарно, и го направија тоа не само со излегување на улица, туку и со мобилизирање околу НВО-ата.

ЕАПН Исланд беше создаден за време на овој период. ЕАПН на Исланд се состои од 9 НВО-и, организации за нудење услуги, како што се Исландската црковна помош (ИЦП), како и застапничките организации, како што е Организацијата на инвалидите на Исланд (ОИИ).

Исландска црковна помош: перспектива на организацијата што нуди услуги

Исландската црковна помош (ИЦП) поттикнува и координира хуманитарна работа и нуди поддршка со социјалните услуги, и дома и во странство. ИЦП со својата работа има изградено база на податоци, и со неа таа може да даде веродостојни информации од прва рака за групите и поединците кои бараат и добиваат поддршка, да упати на јавни служби и да ги мери промените во текот на времето. Овие податоци се покажаа како корисна алатка за стекнување јавни средства, за поддршка на аргументите и барања со вистински податоци.

ИЦП има редовни состаноци и активен дијалог со Одделот за социјала при Советот на општината Рејкјавик. Ставот на владата кон ИЦП се промени после кризата; веќе не се гледа на неа како на исклучиво услужна организација, туку како на важен чинител при помагањето на поединците, кои системот не успеал да ги поддржи. Тоа што ИЦП стана дел од ЕАПН ѝ помогна да развие зајакнат и правно заснован пристап во својата работа.

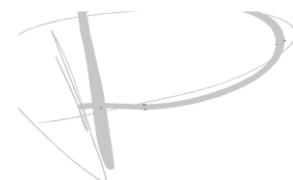
Организацијата на инвалиди на Исланд: перспективата на самозастапничката организација

Организацијата на инвалиди на Исланд (ОИИ) е посветена на чување на интересите на инвалидните лица, со усмереност кон правдата и овозможувајќи консултации и поддршка за 33 здруженија-членки. Многумина од инвалидите на Исланд, кои немаат други примања освен инвалидската пензија, се борат со сиромаштија, посебно фамилиите со деца, самохраните родители и самците.

Од кризата наваму, ОИИ, чие мото е „Ништо за нас без нас“, беше повикан да го коментира зголемениот број на законски предлози поврзани со интересите на инвалидите. Иако коментарите на ОИИ се земаат сериозно, организацијата чувствува дека владата понекогаш намерно праќа такви предлози, што ОИИ тешко може да ги прифати, така да често се завршува со компромисни решенија наместо со адекватни решенија. Има напредок во поглед на дијалогот: претставниците на ОИИ понекогаш се поканети во Министерството за социјала, за да ги продискутираат нивните коментари.

Сепак, ОИИ смета дека луѓето чии интереси ги застапува ја изгубиле вербата во владата, бидејќи ветувањата се прекршени, а некои од владините предлози, насочени кон подобрување на ситуацијата на инвалидите, сè уште не се остварени. Ова терање на компромис исто така ја принудува ОИИ да ги стави своите ресурси во служба на поинакви иницијативи, а не на оние за проактивност.

Како дел од кампањата за подигање на свеста за ситуацијата на инвалидите, нивните законски права и намалување на предрасудите и стигматизирањето, ОИИ редовно издава реклами на цела страница во новините. Со иста цел, ОИИ патува низ целата земја, држи состаноци и ги запознава луѓето со Конвенцијата за правата на инвалидните лица на ОН. ОИИ исто така врши напори да ја поправи својата веб-страница, како средство за подобра комуникација со лицата кои ги претставува. Што се однесува до соработката, ОИИ сега

подобро соработува со институции како што се Канцеларијата за човекови права и со други НВО-а – членки на ЕАПН Исланд и потврдува дека соработката ѝ дава сила на борбата за подобар живот. ОИИ е убеден дека може да ја зголеми својата пропагандна моќ. Наскоро ќе почне да издава електронско списание, што ќе биде усмерено кон оние специфични групи, какви што се членовите на Парламентот.

Научени лекции, важат за двете организации

Уште од кризата, и ИЦП и ОИИ сè повеќе се повикани да учествуваат во комитетите на јавниот сектор. И двете организации се веќе членки на службата *Welfare Watch* на Министерството за социјала, основано од органите на власта во Март 2009 година, за да се пратат ефектите на економската криза на домаќинствата, да се направат независни анализи и да се предложат мерки за поддршка на најпогодените од кризата. *Welfare Watch* се состои од претставници на НВО-а, на пазарот на трудот, министерствата, владините агенции и заедниците.

И двете организации со години работеа на истакнување на информациите за сиромаштијата на Исланд во медиумите. Од кризата наваму, медиумите покажаа зголемен интерес за мислењата на ИЦП за најразлични прашања врзани со сиромаштијата и за последиците од живеенето во сиромаштија. ОИИ исто така го почувствува ова, но тешко е да се натераат луѓето да излезат и отворено да разговараат со медиумите, бидејќи се срамат од состојбата во која живеат.

Од кризата наваму, вредноста на НВО-ата што се борат против сиромаштијата е препознаена на Исланд и ова го зајакна дијалогот со јавните служби, медиумите и преку нив, со општеството во целина. ЕАПН Исланд е свесен дека овој дијалог не е перфектен и дека е потребен непрекинат труд за да се овозможи подобар живот за сите.

Пропагандната работа во Србија: скромно влијание, недостаток на традиција и средства, но со стремеж

Од Марија Бабовиќ, ЕАПН Србија

Граѓанските организации што се борат против сиромаштијата во Србија нагло се намножија во последните 20 години. Ваквите организации, како автономни интересни групи, не постоеле за време на комунизмот. Во тешкиот период на 90-тите, обележани со пост-социјалистичките трансформации од авторитарните режими, војни, економски санкции и изолација од меѓународната заедница, организациите на граѓанското општество се појавија како здруженија на граѓани, промовирајќи ги демократските институции, човековите права и изградбата на мир. Во 2000 година овие организации придонесоа кон падот на режимот на Милошевиќ и кон почетокот на ново време, на интезивни реформи и трансформации, во контекст на масовна и тешка сиромаштија и социјална исклученост. Економскиот раст и борбата против сиромаштијата беа во јадрото на првите реформи што Србија ги презема.

Исто така, во 2000 година значајно се разви и пропагандната работа на организациите на граѓанското општество (ОГО), што се борат против сиромаштијата и социјалната исклученост. На почетокот на деценијата се создаде структуриран дијалог помеѓу власта и ОГО-ата, за да се развие и прифати првата Стратегија за намалување на сиромаштијата (СМС). Овој

процес се одвиваше во рамките на методологијата и политиките против сиромаштија од Светската Банка, низ поширок советнички процес и со значајна улога на ОГО-ата во советодавниот одбор. За време на развојот и имплементацијата на СМС, ОГО-ата развија значајни застапнички вештини за одбрана на најранливите групи, а ова учество беше овозможено од самата влада, која формално постави Централни точки на граѓанското општество.⁷

Во 2008 година, политиките за намалување на сиромаштијата значајно се променија, како резултат на промени и во социјалниот и во институционалниот контекст. Влијанието на глобалната економска криза ги врати повторно старите социјални прашања и донесе нови. Во исто време, како што Србија направи чекори за придружување кон ЕУ, рамките на политиките за намалување на сиромаштијата се префрлија од методологијата на Светската Банка и СМС во оквирот на социјалната вклученост на ЕУ.

До оваа точка граѓанското општество, што се занимавало со проблемите на сиромаштијата и социјалната исклученост, ги застапувало само интересите на неколку маргинализирани групи: избеглици и внатрешно раселени лица, Роми, стари лица, инвалиди, млади и деца со проблеми итн.

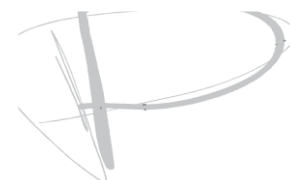
Иако залагањето на ОГО-ата за нови закони или за амандмани на законите имаше значајно влијание⁸, клучното влијание сепак беше во рацете на интернационалните агенции, владата и експертите. Следењето на буџетот е второто подрачје на пропагирање за ОГО-ата што се борат против сиромаштијата. Ова е, сепак, нова точка за ОГО-ата, бидејќи само малкумина имаат капацитет за лобирање, како на национално, така и на локално ниво. Повеќето пропагандни активности се повремени, водени според проекти, насочени кон локалната или централната власт, политичарите и/или општеството во целина, зависно од прашањето, мерките и/или специфичните целни групи што се застапуваат. Севкупното влијание на граѓанското општество е прилично скромно, обележано со делумни и нередовни акции.

Потребно е да се остварат неколку услови за да се створи структуриран дијалог помеѓу владата и граѓанското општество по прашањата на сиромаштијата и социјалната исклученост: подобро координирана влада, подобра организација на граѓанското општество и воспоставување на канали за дијалог на посистематичен начин (редовни и на тема на клучните политики и мерки против сиромаштијата).

Тие три предуслови се во моментот само делумно развиени. Српската влада е составена од хетерогени политички интереси, во контекст традиционално означен како високо нестабилен и јака опозиција со националистички и популистички ставови. Соработката меѓу министерствата е на ниско ниво и го поткопува ускладувањето на оние политики, чија материја се појавува во повеќе различни министерства, а такво е и прашањето на борбата против сиромаштијата. Најблагоговорна околност е постоењето на тимот за социјална вклученост и намалување на сиромаштијата, при канцеларијата на премиерот, кој тим постојано соработува со ОГО-ата.

⁷ Имплементацијата на стратегијата за намалување на сиромаштијата (СНС) беше поддржана со создавање на Централните точки во 2004 година од страна на Заменикот премиер. Уште од почетокот, оваа единица беше отворена за соработка со Граѓанското општество и, во 2008, беа создадени Централните точки на граѓанското општество (ЦТГО) за имплементација на СНС Граѓанското општество. Во 2008, оваа соработка добила нов облик, кога 7 организации од различни профили станаа централни точки на комуникација опмеѓу граѓанското општество и владата, со цел да ги интегрираат и пратат СНС мерките во регуларниот систем на планирање, креирање буџет и имплементација од страна на Владата. Секоја од овие организации претставуваше поширока мрежа на организации од истиот профил (организации на жени, здруженија на инвалиди, стари луѓе, Роми итн).

⁸ Нпр. законот за социјална заштита, законот за еднаквост на половите, законот против дискриминација, законот за здруженија итн.

Што се однесува до слабостите на ОГО-ата, покрај недостатокот на стратешки пристап, фрагменталната и работата од проект до проект, **поголемиот број на ОГО-и немаат доволно средства и капацитети, како резултат на несигурноста и нередовноста на финансирањето.** Здруженијата на луѓе што живеат во сиромаштија се посебно слаби и им недостасува капацитет за ефикасно да ги пренесат мислењата на сиромашните луѓе. Фрагментираната и скромна пропагандна улога на повеќето ОГО-а е исто така резултат од недостатокот на подолга традиција на автономни ОГО-и и на нивната зависност од органите на власта и интернационалните агенции (како што се Светската Банка, Department for International Development /Оддел за интернационален развој – ОИР, агенциите на ОН и други меѓувладини и невладини интернационални организации).

Воспоставувањето на српската ЕАПН пред една година служи како платформа за ОГО-ата, што може да им помогне да ги надминат (барем делумно) овие слабости. Мрежата обезбеди можности за ОГО-ата за пронаоѓање средства, за проширување на фокусот на пропагирање и за ангажирање во дијалог со владата на поредовен и посистематичен начин. Сепак, недостатокот на средства и на ресурси го отежнува напорот на членовите за надминување на нивните слабости.

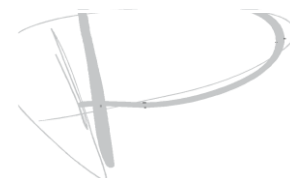
И на крај, постои значајна слабост во дијалогот помеѓу ОГО-ите и владите во однос на контекстот на застапување. Улогата на ОГО-ите што се борат против сиромаштијата при донесувањето одлуки сè уште не е доволно координирана, систематска и ефикасна. И покрај добрата соработка со СИПРУ, не постои структуриран дијалог со самата влада и Парламентот за социјалната политика. Организациите на граѓанското општество секогаш ги ограничувале своите акции на сферата на социјалната политика. Никогаш не се зафатиле со други полиња на политиките, како што се вработувањето и економските политики. Ова останува едно од главните ограничувања за ефикасно застапување на сиромашните во Србија.

Тешко е да се проценат изгледите за идната работа во пропагирањето. Започнаа кандидатурите за изборите, заедно со веќе јаките политички борби. Влошувањето на социјалните услови, обележано со зголемување на невработеноста и стапките на сиромаштија, тера на посилни акции на ОГО-ата. Од друга страна, пак, опасноста од искористување на нивните акции во претстоечките избори од страна на популистички/националистички партии веројатно ги спречува од посилно пропагирање. Политичката сцена после изборите ќе постави нова сцена за акциите против сиромаштијата, а таа е тешко да се предвиди.

Италија: граѓанското општество со здружени сили во одбрана на Социјалната држава

Од Николета Теодоси, ЕАПН Италија

Кризата го погоди секој дом во Италија, а посебно одговорот на кризата, темелен на драстични резони на социјалните бенефиции, фрли уште многу луѓе во сиромаштија. Истовремено, дијалогот со јавните служби на сите нивоа се сопре. Наспроти ова, голема група на организации на граѓанското општество, вклучувајќи ги социјалните соработници,

здружија сили со најголемиот италијански синдикат (ЦГИЛ), за да можат да бараат повторно отварање на дијалогот со јавните служби и да ги спасат основите на инклузивното и кохезивното општество.

Во Италија, како и во повеќето земји членки, социјалната држава е главната жртва на кризата, каде непрофитните и застапничките организации плаќаат многу голема цена во поглед на намалување на персоналот и услугите. Највисоката цена, сепак, ја платија сиромашните и исклучените, чиј број нагло се покачи. Иако сè уште немаме официјални податоци, секој може да ја види сиромаштијата и исклученоста како шета по улиците на нашите градови или да ја доживее директно. НВО-ата што нудат услуги известуваат за значаен раст на редиците за храна, облека, итна поддршка.

Кризата ги погоди сите, вработените и невработените, инвалидите, семејствата... Социјалните трошоци се намалија значајно: од 2010 година, националните фондови за социјални политики спаднаа од 929,3 милиони евра на 273,9 милиони евра; семејните фондови од 185,3 милиони евра се намалија на 51,5 милиони евра, а фондот за несамостални лица од 400 милиони евра е укинат.

Во последниве години, дијалогот меѓу институциите и застапничките мрежи, каква што е ЕАПН Италија и НВО-ата, што ги застапуваат Ромите, бездомниците, луѓето кои живеат во сиромаштија итн., е прекинат.

Поради сиве овие причини, **широка група на социјални соработници, волонтери и здруженија на граѓанското општество и мрежи ги здружија силите со синдикатот ЦГИЛ.** На 1-2 Март во Рим организиравме важна национална конференција за иднината на социјалната држава во Италија и за улогата што ние треба да ја играме за да излеземе од сегашната криза.

Организацискиот комитет на оваа конференција стана отворена лабораторија, што тера на здружена акција и конференцијата, што требаше да биде конечен резултат, стана почеток на еден долготраен ангажман за нови сојузности, за кои ЕАПН Италија се залага.

Многу нешта се случија во Италија во последниве неколку месеци. Финансиската и економската криза доведоа голем број луѓе и семејства во состојба на несигурност и во ризик од социјална исклученост и долготрајна сиромаштија, со тоа поткопувајќи ги основите на кои и нашата земја и Европа биле изградени: солидарност, еднаквост, права.

Некои набљудувачи тврдат дека европскиот социјален модел е мртов. Ние не се сложуваме со тоа! Европскиот социјален модел е сè уште во изработка, сè уште базиран на националните модели. Многу пати сме расправале за „Ја сакаме Европа“, многу пати сме рекле дека би сакале да живееме во Европа, каде нпр. платите и условите за работа се примерени во сите земји членки. Исто така би сакале, како на граѓани, да ни се даде повеќе простор за учество во процесот на донесување одлуки. Со политичка заложба на нашите јавни институции и креатори на политиката, ова не би требало да биде тешко достигну.

Она што се случува во овој момент во Европа и во Италија ја покажува ранливоста на Европскиот систем, кој е далеку од умирање. Многу водечки научници – од Рифкин до Бауман – гледаат дека „можната утопија“ влече сили од своите различности и, додаваме, од пристапот до правата на државјанство, на кое сите Европјани имаат право.

Ќе треба да поминат години пред да можеме да кажеме дека кризата е завршена. Многу лекарства ќе им бидат дадени на европските граѓани и нема сите да бидат оние вистинските за опоравување. Во меѓувреме, милиони луѓе веќе живеат во сиромаштија, несигурни во тоа што ќе им донесе иднината.

Многуге европски Повелби, ревидирани договори, национални правила и стратегии против сиромаштвото и социјалната исклученост не ги исполниле своите ветувања. Условите на целните групи на овие документи и стратегии се влошиле. Јазот помеѓу оние што се вклучени и оние што се исклучени се продлабочил. Нееднаквоста меѓу оние што имаат можност и оние што немаат, меѓу оние родени во правото или кривото семејство, во правата или кривата земја, се зголемила нагло. И нашата Влада им вели на овие луѓе да чекаат.

Мораме да го промениме начинот на кој мислиме: социјалните политики не се издатоци од кои нема поврат на средства. Тие се инвестиција во иднината на нашата земја, гарантирајќи квалитетни работни места, пристап до квалитетни и пристапни социјални и здравствени услуги, пристап до образованието и обуките и до сите универзални јавни услуги – најдоброто средство против сиромаштијата и социјалната исклученост. Накратко, тие се основа за поздраво и покохезивно општество.

Европската Комисија сега повторно ја повикува Италија да ги користи нејзините Структурни фондови на прав начин. Европските социјални фондови треба да бидат попростапни за НВО-ата и локалните власти и треба да финансираат акции, а не само обуки, како што се толку потребните услуги на социјална вклученост. Инвестициите во социјалната инфраструктура треба да бидат гарантирани со исправното користење на Европскиот фонд за регионален развој (ЕФРР). Мора да се пронајдат додатни средства. Воведувањето на данок на финансиска трансакција, што треба да се потроши на социјални политики нпр., би гарантирало високо ниво на приходи наспроти малите суми што ќе треба да ги платат оние што работат со големи суми на пари на интернационалниот финансиски пазар.

Конференцијата беше прва можност за италијаските НВО-а и организациите на граѓанското општество отворено да зборуваат за тешките услови во кои работат и многуге маки со кои се соочуваат сиромашните. Таа исто така беше јак повик до нашите институции на секое ниво, конечно да отвори дијалог, што толку долго се одложуваше, а кој е потребен ако ни е целта обновен социјален систем, што ги вклучува сите кои живеат во Италија.

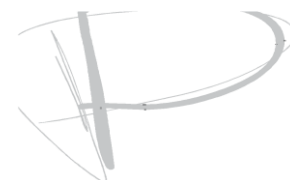
Контакт: ЦИЛАП ЕАПН Италија – info@cilap.eu – www.cilap.eu

ЕАПН Шведска: луѓето стануваат политичари

Поддршка на делегациите корисници да се ангажираат во процесот на донесување одлуки

Од Соња Валбом, ЕАПН Шведска

ЕАПН Шведска е веќе долго активна во повикувањето на отворен дијалог меѓу луѓето што живеат во сиромаштија и социјална исклученост и јавните носители на одлуки, пробувајќи да ги поврзе националните и политиките на ЕУ, што влијаат на сиромаштијата, а да притоа нема никаква финансиска поддршка за оваа работа.

Шведската влада ја обучи својата администрација на различни нивоа да ги консултираат делегациите корисници⁹, но нема вложено средства за подготовки на луѓето што живеат во сиромаштија и социјална исклученост, ниту за градење вистински дијалог помеѓу нив.

Меѓутоа, во 2010 година ЕАПН Шведска започна проект заедно со АБФ – Шведската Организација за либерално образование, која ги оспособува луѓето кои живеат во сиромаштија и социјална исклученост да се ангажираат во носењето одлуки. Проектот, користејќи методи за образование на возрасни, се фокусира на идентифицирање на луѓето кои живеат во сиромаштија и социјална исклученост, за да створи и води локални групи во дијалогот за Отворената метода на координација (ОМК) низ цела Шведска. Овој дијалог се одржа на 10 Регионални конференции за дијалог, чии пораки беа собрани на Националната конференција за дијалог на 4 теми: Исклученост, Стамбена политика, Социјални права и Минимални примања/Систем на социјална обезбеденост. Независно од позитивното влијание што состаноците за дијалог го имаа на луѓето инволвирани во проектот, тие ја подобрија и комуникацијата помеѓу двете владини нивоа, кои се занимаваат со дискутираните политики.

Оваа работа со обичните луѓе помогна да се создадат и зајакнат базите на регионалните мрежи на ЕАПН Шведска, како и учеството на делегациите корисници во различни процеси на договарање со владата.

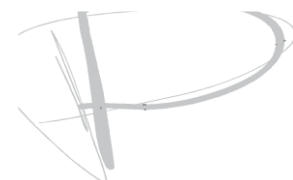
Шведската влада се обврза да се издигне до очекувањата на социјалната ОМК и да делува според неа со поддршка на ангажирањето на корисниците. Искуството на ЕАПН Шведска во рамките на Европската мрежа и нејзиното познавање на социјалната ОМК и на Европската агенда помогна во нејзиниот однос со владата и со јакнењето на корисниците. Владата започна со обука на општинските и службениците на регионалната администрација, како и на политичарите, за да бидат способни да се сретнат и да ги вклучат корисниците на подобар начин, а ЕАПН Шведска беше одговорна за организацијата и јакнењето на корисниците во ангажирање во дијалогот со различните нивоа на јавните служби.

Личната и човечка цел на овој процес на јакнење е подобра интеграција и учество во општеството, што носи подобар увид во проблемите на другите и појака вклученост во организациите на корисници, помагајќи луѓето да се развијат, од занимавање само со своите лични проблеми до ангажман во развојот на општеството и во претставувањето други лица.

Луѓето од основното членство на АБФ и ЕАПН Шведска беа тренирани за социјалната политика, на стекнување вештини како што се водењето групи и состаноци и јавно зборување, како и за разбирање на циклусот на донесување одлуки, како и да бидат водачи во менувањето на политиките во нивните општини. Претставувајќи ја групата, а не само себе си, на луѓето им е помогнато да „се претворат во политичари“ и да допрат до уште повеќе луѓе во сиромаштија и социјална исклученост и да ги водат во овој процес на образование и дијалог.

За да лицето коешто живее во сиромаштија и социјална исклученост стане фактор на промена, важно е да се пројде процесот на демократско учење и дебатирање,

⁹ Во Шведска, делегации на корисници се групи на луѓе кои живеат во сиромаштија или социјална исклученост и се дел од процесот на граѓански дијалог за услугите и законите, кои влијаат врз нивните животи, работат според пристапот базиран на права и избегнување било каква подреденост или негативна конотација во процесот. Терминот се измени од оригиналниот „клиенти“, кој почна да добива негативна конотација.

трансформирајќи го личниот срам во нова форма на енергија – шанса да се делува во име на другите.

Суштината на овој проект е да се разбере разликата помеѓу тоа што значи да се биде сиромашен и без пари и идеата за минимално примање и политиката на социјална обезбеденост.

Што се однесува до влијанието на овој проект на самата организација, ЕАПН Шведска сега има две нови регионални мрежи, многу нови активисти и подобра соработка со креаторите на политиките во нашите заедници при креирањето политики на ЕУ.

Политичко влијание

Шведските политичари не се многу различни од другите – слушаат, климаат со главите и ништо посебно не се случува. Но, мислам дека на подолги стази работите ќе се променат. Има работи, мали но важни, кои се променија на локално и регионално ниво, како резултат на овие дијалози. И како што ќе продолжат дијалозите, се надевам и мислам дека можеме да најдеме начин да го зголемиме нивното значење. Ако истите прашања се поставуваат три години по ред и нема одговор, тоа ќе створи непријатна атмосфера и овие состаноци ќе вршат притисок за промена.

Имаше и значајна медиумска покриеност на состаноците, што е уште едно средство на притисок на јавноста кон носителите на одлуки.

Прекрасни нешта се случуваат кога ќе се сретнат луѓето. Средбата и споделувањето се вредности сами по себе, посебно за исклучените луѓе, па мислам дека тоа ќе го одржува дијалогот некое време. Растечката желба да се учествува и делува и растечкиот гнев поради поткопувањето на социјалниот систем се важни механизми за одржување на притисокот. На долги стази, промените се неизбежни.

Што се однесува до шведските политичари – знаејќи дека не се сите исти – мислам дека многумина се збунети и не знаат како да се носат со фактот дека граѓанското општество сака да каже и да учествува во јавната дебата. Во нивните говори тие стално истакнуваат колку го ценат мислењето и гласот на граѓанското општество, но тоа нема да биде доволно доколку не делуваат. Да се каже дека нешто е важно и вистински да се влијае се две различни работи.

И на крајот, и покрај комплексноста на изворниот процес на демократскиот дијалог, од клучно значење е политиките да се обликуваат заеднички. Ние сите, како целина на ЕАПН, ја делиме истата визија и мисија и сметаме дека оваа со метода, со која ги ангажираме вистинските чинители и да ги принудиме носителите на одлуки да учествуваат во дијалогот, ние ја поставуваме агендата.

Луѓе=Моќ

Интервју со Изабела Мартон, ЕАПН Унгарија

Изабела Мартон, Директор на ЕАПН Унгарија, имаше можност да мине четири месеци во САД, каде што беше гостин на Vocal NY и таму научи и стекна искуство за Организирањето заедници.¹⁰ Доаѓајќи од земја каде што владата не остава простор за дијалог со организациите на граѓанското општество, што ги застапуваат сиромашните и другите ранливи групи, таа го споделува наученото за алтернативните начини на притисок на јавните служби, темелено на мотивација на базата, јакнењето, солидарноста... на мноштвото.

Можете ли да опишете што значи организација на заедниците?

Еден од најпознатите организатори на заедници во САД во изминатиов половина век, Сол Алински ја напиша книгата „Моќта на неимашните лежи во нивното мноштво“¹¹. Оваа моќ доаѓа од чувството дека сме заедно и делуваме заедно за да си помогнеме во нашите цели и да донесеме позитивни одлуки и важни чекори во врска со нашите проблеми. Да се изразам поедноставно, организирањето заедници е еден пристап за правење промени, покрај застапничката работа, нудењето услуги и работата на развој на заедницата. Тоа има за цел да гради односи на доверба помеѓу луѓето, подобрувајќи го нивното учество, зајакнувајќи ги, гради водачи на заедниците, за да направи одржливи организации во заедниците. Сите овие достигнувања треба да се остварат со имплементирање кампањи околу заеднички идентифицирани прашања. Има многу принципи на идентифицирање на прашањата – најважните три се: мора 1) да резултираат со вистинско подобрување на човечките животи; 2) да ги освести луѓето за нивната моќ што произлегува од организацијата и 3) да ги менува односите на моќ.

Дали ја почувствувавте оваа моќ за време на вашиот престој кај Vocal NY?

Дефинитивно, и овие искуства беа навистина ослободувачки за мене, бидејќи доаѓам од пост-социјалистичка земја каде, после 40 години на обврзаност да се биде „организиран во заедница“, луѓето станаа екстремни индивидуалисти, сомничави кон членства во организации и тешки за мобилизација, кога станува збор за станување во одбрана на своите права.

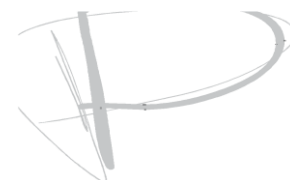
Можете ли да дадете еден пример на акции во кои земавте учество?

Една од кампањите во која се вклучив е „30% rent cap campaign“¹². Таа се води веќе повеќе од една година со разни акции, од учество на состаноци со носителите на одлуки до акции на граѓанска непослушност, блокирајќи го Бродвеј со луѓе врзани со синцири еден за друг на Светскиот ден на сидата.

¹⁰ Престојот на Изабела во САД беше финансиран преку Програмата за решенија во заедницата на САД. VOCAL NY, нејзината организација-домаќин, организира корисници на дроги, луѓе кои живеат со ХИВ и луѓе поранешни затвореници (повеќе информации на www.vocal-ny.org).

¹¹ Saul D. Alinsky (1971): *Rules for radicals*, NY, Vintage Books

¹² Кампањата „30% кирија“ е во врска со стамбените права и услови на живеење на луѓето со ХИВ. Таа повикува на еднаков третман на луѓето вклучени во програмата ХАСА (специјален програм за луѓе со ХИВ) со учесниците на другите програми на удомување, преку гаранција дека нивната кирија нема да ја премине границата од 30% од износот на нивната социјална помош (а останатото ќе биде покриено со социјални одредби). Во стварноста, луѓето мораат да платат и до 60-70% на нивната социјална помош за кирија и да живеат од останатите 30-40%.

Една друга кампања, водена од коалиција на општински заедници ND4NY (New Deal for New York), го имаше за цел задржувањето на данокот на милионери, што беше донесен кога почна глобалната економска криза. Иако главната цел беше Губернерот на државата Њу Јорк, и самиот милионер, неколку акции ги имаа за цел и другите милионери и билионери на Њу Јорк. Еден од моите најмили моменти беше за време на втората недела на мојот престој кај Vocal; едноставно влеговме во приватен клуб, каде што билионерите имаа собир. Сè уште се воодушевувам кога ќе се сетам на изненадените лица на луѓето кои ги пиеја своите коктейли, додека ние делевме флаери, ги покажувавме нашите пароли и викавме „Еј, вие билионери, платете го праведно својот дел!“

Кои зборови ви доаѓаат кога мислите за овие искуства?

Мотивација, моќ, јакнење. Ова се најважните лекции што ги научив и ќе пробам да ги земам предвид кога се работи за менување на практиките во нашата Унгарска Мрежа за борба против сиромаштијата.

Што сметате дека граѓанските организации треба да чинат во сегашнава ситуација?

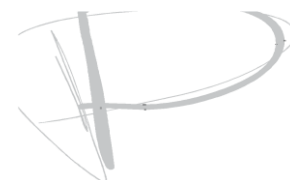
Моќта е директно врзана за бројот на луѓе кои се организирани, според Алински. Тоа е, всушност, важно прашање: каква моќ може граѓанското општество да има во време кога граѓанскиот дијалог слабее и организациите низ цела Европа се борат со растечките потреби на луѓето, како и со самото свое преживување? Унгарија сведоќи за многу експлицитно и интензивно уништување на демократските институции, во исто време со зголемувањето на стапката на сиромаштија. Во многу земји, организациите на граѓанското општество се уморни и разочарани од напорите да се дојде до консултациската маса, да се праќаат коментари на официјалните документи без да се има било какво влијание. Треба да се запрашаме дали нашата стручност и легитимност е сè уште доволно моќна или треба да мобилизираме илјадници луѓе да ги поддржат нашите напори.

Што конкретно мислите за граѓанското општество во Унгарија?

Јасно е дека за нашата влада постои моќта само таму каде што има пари – што ние немаме и обичните луѓе немаат. Неколку надежни движења и иницијативи веќе започнаа во нашата земја, така да нашата одговорност е да обезбедиме дека сиромашните луѓе имаат шанса и поддршка да се вклучат и да бидат слушнати. Низ организирање – прво во Будимпешта, а подоцна и во остатокот на земјата – ќе мобилизираме и зајакнеме сиромашни луѓе околу прашања како што се невработеноста, стамбеното прашање, правото на достоинствен живот и социјална помош. Мораме да имаме на ум дека градењето водачи и јакнењето на луѓе е долготраен процес и не може да се постигне само со неколку турнуси на обуки. Тоа се прави со доделување задачи и улоги на луѓето, како што е теренската работа и банкарството, учествување на состаноци за стратегиите на кампањите, организирање акции, јавно обраќање или состаноци со политичари и со апсење за време на акција, ако е и тоа потребно.

Кои практични чекори треба да ги направи унгарската мрежа против сиромаштијата, за да допре до луѓето?

Нашите ограничени ресурси треба да се искористат на пронаоѓање мотивирани луѓе, наместо да се мотивираат луѓе на кои не им е грижа. Ова е значаен чекор. Тоа се случува на самиот почеток на градење однос со некого. Има многу различни нивоа на учество, зависно од мотивацијата и посветеноста. Од 400 контактирани луѓе, 100 ќе покажат интерес, 30 ќе дојдат на состанок или ќе се приклучат на некоја акција, 10 ќе дојдат повторно и ќе продолжат, 1-5 ќе се ангажираат во активности на развивање водство и 1-2 ќе продолжат да се развиваат понатаму како водачи. Ова значи дека треба да допреме до голем број луѓе, и тоа во исто време во кое се фокусираме на градењето акции со оние 10 луѓе. Според тоа, до крајот на годинава планираме да допреме до најмалку 500 сиромашни луѓево Будимпешта во пилот фазата на нашата програма на организирање.

И за крај, која порака сакате да ја пренесете?

Да се обидеме! Оваквиот начин на учество бара да ја напуштиме нашата удобна зона и да направиме нешто што не сме правеле досега. За тоа е потребна храброст и тоа дава неверојатно чувство на моќ.

Борбата против сиромаштијата од детска перспектива

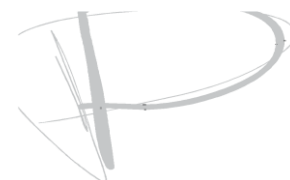
Од Јана Хаинсворт, Eurochild

Децата спаѓаат во популациската група, која е во најголем ризик од сиромаштија. Според најновите бројки, 27% деца во ЕУ се соочуваат со сиромаштија и социјална исклученост, според трите индикатори користени при мониторингот на намалување на сиромаштијата направен според Европа 2020. Овој факт зборува многу за тоа во кој правец оди Европа. Детето кое расте во сиромаштија има поголеми шанси да биде сиромашно и како возрасен човек. И сиромаштијата во детството е поврзано со низ други лоши резултати – слаби образовни достигнувања, лошо ментално здравје, ниска грѓанска ангажираност. Уште повеќе, семејствата со деца се меѓу оние најпогодените од сегашнава криза, посебно самохраните родители, раселените семејства, големите семејства – истите оние што тешко успеваале да врзат крај со крај и во добрите времиња.

Во многу нешта, борбата против сиромаштијата кај децата беше полесно да се пробутка до врвот на политичката агенда на ЕУ. Неколку Заклучоци на Советот на Европа едноподруго ја идентифицираа сиромаштијата кај децата како политички приоритет. Тоа беше прв приоритет кој се тематизираше во рамките на социјалната Отворена метода на координација. И сега, во 2012, ќе се усвои Препораката за справување со сиромаштијата кај децата и за промовирање на благосостојбата – нешто на што Eurochild повикува уште од 2009. Вниманието посветено на сиромаштијата кај децата е добредојдено и мрежата Eurochild ги поддржува политичките принципи и оквирот за мониторинг, што Препораката се очекува да ги содржи. Сепак, ние, како и многу други движења против сиромаштијата, се соочуваме со многу предизвици при обидите да ги пренесеме заклучоците донесени на ниво на ЕУ и да влијаеме со нив на донесувањето одлуки во земјите членки. Се соочуваме со дилемата дека, иако е сиромаштијата кај децата тема кој многу лесно наоѓа поддршка, многу е потешко да се имплементира во праксата.¹³

¹³ Прочитај ги вестите на Eurochild, "EU Governments agree to fight child poverty", 17 June 2011, on www.eurochild.org

Во нашата анализа на влијанието на кризата¹⁴, членовите на Eurochild по цела Европа известуваа за многу загрижувачки трендови на резони на трошоците, што директно ги погодуваат семејствата со ниски приходи. Така да, иако многу од нашите пораки го наоѓаат својот пат до Препораките на ЕУ, земјите членки се чини дека го чинат токму спротивното. На пример, ние се залагаме за висококвалитетни и универзални услуги за семејствата – како што се образованието во најраните години и заштита и минимална родителска поддршка – но многу малку земји нудат такви услуги. Всушност, постои тренд на поставување цел за стигматизирање и казнување, со нагласен премин кон мерките за активирање на вработувањето, а не напор да се промовира пошироката социјална вклученост.

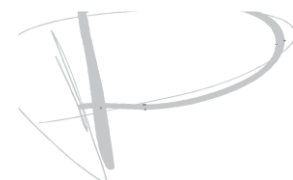
Постојат начини да се влијае на промена на политиката

Во постоечкиот контекст, како Eurochild и неговите членови можат да влијаат на промени и да го внесат погледот на детето во политичката дебата? Гледаме дека дијалогот во системот на граѓанското општество слабее и сè потешко е да се слушнат нашите гласови во ова економско и политичко опкружување. Сепак, веруваме дека потребата за политика базирана на искуствата и праксата е појако од кога и да е и нашата улога е да покажеме, преку своето членство, што функционира, а што не во поглед на издигнувањето на децата од сиромаштијата. Ова бара одредена софистицираност при користењето на средствата на мониторинг, проценка и комуникација. Некои членови се во ова веќе доста добри и имаат големо влијание на политиките на регионално и национално ниво. Но многумина не ја поседуваат оваа стручност и дел од нашата работа преку нашите активности е да го поддржуваме ова напредување кон стручноста и сведоштвото и да ја зајакнеме нашата пропаганда и влијание и во ЕУ и на национално ниво.

Да им се даде глас на децата

Уште еден аспект на нашата дејност е да овозможиме и промовираме учество на деца и млади луѓе. Јакнењето и учеството на луѓе кои ја доживуваат сиромаштијата е едно од најјаките двигатели на промена. Посебно учеството на децата има двојна улога. Прво, тоа е афирмација на правото на детето да биде слушнато. Важно е детето да не се гледа само како дел на едно семејство или како пасивен примател на поддршка, туку како активни граѓани за своите права. Второ, личните сведоштва се од клучно значење за сензибилизирање на носителите на одлуки и на јавноста, за да се сфати реалноста на сиромаштијата и социјалната исклученост. Еден од нашите најголеми предизвици во движењето против сиромаштијата е да се надмине менталитетот на поделба на „ние и тие“, во општеството што сака да ја прикаже сиромаштијата и социјалната исклученост како индивидуален, личен неуспех. Мојта треба да биде поделена одговорност и предизвик за општеството целина. Ние веруваме дека овозможувањето да се слушне гласот на детето и истражувањето на ефектите на сиромаштијата од перспектива на детето ќе придонесе кон ова.

¹⁴ Прочитај го извештајот на Eurochild: *How the economic and financial crisis is affecting children & young people in Europe*, January 2011, www.eurochild.org

Новите предизвици со кои се соочуваме – борба за обнова на рационалноста и моралните вредности

Од Духомир Минев, ЕАПН Бугарија

Ние сме во неволја, а неволјата во која се наоѓаме е поголема од т.н. финансиска и економска криза. Ние се наоѓаме во криза на рационалноста во општеството.

Со други зборови, способноста за саморефлексија е намалена, како и капацитетот да се погледнеме онакви какви што сме и да донесеме исправен општествен избор помеѓу различните алтернативи. Оваа криза носи многу поголема опасност од онаа што ја носат финансиските и економските превирања. Истражувачите на ризици го истакнаа падот на рационалноста и го дефинираа како причина за појавата и наглиот пораст на нови и досега непознати ризици, со кои општеството не може да се носи. Големи умови, како што се Стивен Хокинг и Имануел Валерштајн експлицитно го предупредија човештвото на овие опасности, големи социјални конфликти и историски невидени форми на опресија.

Кризата на рационалноста е предизвикана преку замената на општествената рационалност со рационалноста на групи, чија рационалност е исто така во опаѓање. „Светската елита се уплаши“, рече неодамна еден истакнат бугарски научник и нема сомнеж дека сите читатели на весникот што ги објави неговите тврдења се сложија.

Влијанието на овие групи е особено резултат на следново:

- 1. Демократските политички институции не обезбедуваат доволна доза на демократија во формулирањето на „социјалните ефекти“, како што се законите и политиките.** Како што напомна Амартја Сен, во „развиените демократии“, јавните дебати како значаен дел од процесот на носење одлуки се деформирани и имаат мнгу слабо дејство.
- 2. Очигледно, политичкиот процес на носење одлуки е повеќе втемелен на недостаток на знаење отколку на неговото постоење.** Уште повеќе, делумното и искривеното знаење е намерно употребено за да се оправдаат и имплементираат политики што водат кон негативни ефекти за поголемиот дел од општествата. Кризата на стручноста е очигледна. Претседателот на Франција, Саркози, исто така ја потврди, барајќи од нас да ја оставиме цивилизацијата на експерти, т.е. на владини експерти.
- 3. Стварното создавање на знаење, посебно општественото знаење (знаењето за општествата) е водено и контролирано од неадекватни научни оквири.** Ова, според истражувачите на ризик, резултира со големо заостанување и криза на општествените науки, продуцирајќи недостаток на знаење наместо знаење. Големи делови на општествената стварност остануваат во *темнина*, бидејќи не се предмет на соодветни истражувања.
- 4. И покрај нашироко проширеното мнение, фундаменталните морални вредности не се гледаат често како значајни двигатели на политиките.** Сепак, во изминативе 3-4 децении, јазот помеѓу основните морални

вредности и политиките стана преголем и премногу очигледен. Ерозијата на моралните вредности ја преминува границата, зад која почнува тешката болест на општествата.

Нови форми на пропаганда – во јавниот простор

Во таков контекст, не е возможно да се постигне ефикасно структурирано учество на НВО во креирањето политики. Општо земено, директната вклученост во борбата против сиромаштијата и нееднаквоста тешко да може да биде успешна. Таквата борба е борба против последиците (симптомите), а не против причините. Таквата борба е во име на една група (нејзината големина е неважна), додека општествата се во опасност од непознати ризици. Она што е потребно, за да се избегне застарена и неефикасна проценка, е една друга врста на борба, со други средства.

Сметаме дека НВО треба да пробаат да се ангажираат во борбата за обнова на рационалноста во општествата – ова е работа за сите поединци и групи, не само за една група. Ако се постигне некаков успех, тоа нужно ќе вклучува и ублажување на сиромаштијата и нееднаквоста.

Дали НВО треба да играат конфронтирачки улоги? „Конфронтацијата“ во своите познати и лесно имплементирачки форми веројатно не е добра идеја. Постои ризик од лизгање назад во она што е познато како претенциозно несогласување, протести или дури кинење на претходни интеракции само затоа што не се ефективни. Ова би било погрешка. Ако конфронтација подразбира барање и користење нови и ефикасни форми на влијание – секако дека одговорот е да. За жал, такви форми не се ни познати ни доволно прифатени, и веројатно немаме ни капацитет да ги имплементираме.

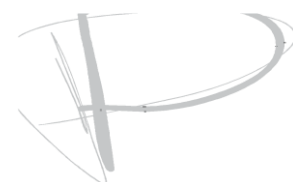
Поинакво застапување

Треба да ја идентифицираме неадекватноста на знаењето користено во процесите на политичко одлучување. Треба активно да учествуваме во јавните дебати, јавно да ги критикуваме несоодветните когнитивни и морални основи на политиките; да вршиме систематична проценка на општественото влијание на политиките.

Треба да развиеме и да промовираме во јавноста (со дебата) примерено знаење како основа за обликување на политики, систематично и интензивно да работиме со сите медиуми. Електронските медиуми се извонредно средство да се избегнат многу рестрикции, наметнати од сегашниот систем.

Треба заедно со другите чинители активно да учествуваме во научното формирање на политики, а посебно во отстранувањето политички пречки на развојот на општествените науки и општествените анализи. Мора да развиеме интензивни односи со релевантните истражувачки центри и научници; да се ангажираме поактивно во спроведувањето соодветни социјални истражувања. **Воопштено, ни треба акција од големи размери за да изградиме наука со широка партиципација на граѓаните (подемократска, „пост-академска“ општествена наука).** Вклученоста на луѓето кои живеат во сиромаштија во овие процеси би требала да биде суштински услов.

Треба да водиме и активно да започнеме со ефикасни пристапи за локална партиципиралка демократија, заедно со луѓето што живеат во сиромаштија, во отакви подрачја како што е управувањето со јавните финансии и општо на подрачја на буџетот и дистрибуција на приходите.

Градењето сојузничтва со други социјални чинители е многу важно во оваа мисија. Можеби е возможно и дури и нужно, да се соработува поблиску со религиските институции за да се справиме со нашироко распространетиот и длабок морален пад.

И на крај, потребна е прераспределба на ресурсите за оваквите визии да имаат влијание. Владите мора да разберат дека тие не ги *раздаваат парите*; тие само ги редистрибуираат парите на некој друг; и треба да ги прераспределат така како што даночните обврзници го бараат тоа од нив. Оваа прераспределба треба исто така да биде демократска и партиципативна

Парите на ЕУ за намалување на сиромаштијата сега!

Скоро 1 од 4 лица во ЕУ доживуваат или се во ризик од сиромаштија и/или социјална исклученост.

Земјите членки мора да ги почитуваат своите обврски и да ги прераспределат средствата нужни за борба против сиромаштијата.

Потпиши ја петицијата тука

Или посети ја веб-страната на ЕАПН

www.earn.eu

Сите заедно

За намалување на сиромаштијата и социјалната исклученост

Оваа кампања ја води ЕАПН со своите членови Европската федерација на национални организации што работат со бездомници (ФЕАНТСА), Каритас Европа, Европската мрежа против расизмот (ЕНАР), Eurochild, Eurodiakonia, Платформата АГЕ, Армијата на спасот, како и Платформата на европски социјални НВО (социјална платформа), Солидар, Европското женско лоби, Европскиот форум на инвалиди (ЕДФ), Европското здружение на пријатели на услуги за лица со инвалидитет (ЕАСПД), Интернационалниот совет за социјала на Европа (ИЦСВ), Workability Европа и Интернационалната федерација на социјални работници на Европа (ИФСВ).

Поддржи ја прераспределбата на 20% на Европските социјални фондови за социјална вклученост и намалување на сиромаштијата!

Ни треба твојата поддршка!

